

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Система забезпечення економічної безпеки – це автономна діяльність, вона відокремлена від головної діяльності та процесів організації, вона – частина відповідальності управління та складова частина всіх організаційних процесів, включаючи стратегічне планування і управління процесами проектів і змін. Менеджмент забезпечення економічної безпеки сприяє очевидному досягненню цілей та покращенню показників, наприклад, здоров'я та безпеки людини, захисту, відповідності законодавству та регламенту, публічному визнанню, захисту навколишнього середовища, проектного управління, ефективності діяльності, керівництва та репутації, а також що найголовніше, якості продуктів.

Метою роботи є дослідження світового досвіду забезпечення економічної безпеки.

Розглядаючи зарубіжний досвід у забезпеченні економічної безпеки підприємств, варто відзначити, що багато фірм дотримуються певних концепцій, за якими будується їхня діяльність. Найчастіше суть цих концепцій базується на ментальних та традиційних засадах підприємницької діяльності, і мають чітку прив'язку до країни, де було засновано фірму. Так можна виділити дві, досить поширені стратегії управління та забезпечення сталого розвитку організації – «Американська» (США, Канада та країни ЄС) та «Японська» (Японія, Китай) [2, с.63].

Американська стратегія забезпечення економічної безпеки фірми дотримується принципу, що її залежить від наступних чинників: зниження витрат з допомогою виявлення внутрішніх ризиків, раціональної організації виробництва, ефективності використання всіх ресурсів, і навіть від зростання продуктивності праці. Інакше кажучи, у цій стратегії фірма сприймається як закрита система.

Цей підхід вважається стабільним протягом тривалого часу. Поглиблення галузевої спеціалізації виробництва та безперервне зростання вважаються основною стратегією. Організаційна структура будується за з чітким поділом апарату управління службами, тобто за функціональною ознакою. Ця стратегія ґрунтується на контролі всіх видів діяльності, а також на своєчасному виконанні вказівок усіма співробітниками компанії. Такої стратегії дотримуються такі американські компанії як Target, Wal - Mart, HomeDepot, Kroger та Sears. Найбільш відомою з них є Wal - Mart, що управляє найбільшою у світі роздрібною мережею, що діє під торговою маркою Walmart (див. таблицю 1).

Таблиця 1 – Компанії, які застосовують американську стратегію забезпечення економічної безпеки

Компанія	Вид діяльності
Target	управління мережею магазинів роздрібної торгівлі, що працюють під марками Target та SuperTarget, шостий найбільший ретейлер у США.
Wal - Mart	найбільша у світі мережа оптової та роздрібної торгівлі, що діє під торговою маркою Walmart. До мережі входить понад 10130 магазинів у 27 країнах світу.
HomeDepot	торгова мережа, що є найбільшою у світі з продажу обладнання для ремонту та будматеріалів.
Kroger	американська мережа супермаркетів, є другим найбільшим роздрібним продавцем у США після Wal-Mart. Мережа оперує понад 2500 супермаркетів, 579 з яких мають власний автозаправний комплекс.
Sears	американська компанія, яка управляє кількома міжнародними мережами роздрібної торгівлі. На початку 2005 року в результаті злиття з торговельною мережею Kmart утворена холдингова компанія (Sears Holdings) із збереженням торгових мереж Sears та Kmart під колишніми найменуваннями.

Джерело: складено за [1]

Сутність японської стратегії забезпечення економічної безпеки полягає в тому, що досконале підприємство не повинне мати жодної структури, навіть офіційної. Організація управління економічною безпекою японського типу, заснована в результаті їх особливої економічної системи та незвичайної культури, оцінюється фахівцями як забезпечення найбільшої гармонійності та мобільності компанії, необхідної в сучасному динамічному світі.

Відмінності японської системи проявляються у забезпеченні економічної безпеки. Система довічного найму та просування залежно від стажу роботи та віку, зумовлює високий рівень лояльності персоналу та зниження операційних ризиків (людського фактору). Фактор поліпшення роботи всієї виробничої системи як цілісності є визначальним у розробці стратегії та прийняття управлінських рішень. Найбільші світові агенти торгової галузі, які ведуть свою діяльність на основі японської стратегії, є ToyotaMotorCorporation, PanasonicCorporation, ToshibaCorporation і FujitsuLimited [3, с.59-62] (див. таблицю 2).

Таблиця 2 - Компанії, що застосовують японську стратегію забезпечення економічної безпеки

Компанія	Вид діяльності
ToyotaMotorCorporation	найбільша японська автомобілебудівна корпорація, що також надає фінансові послуги та має кілька додаткових напрямів у бізнесі. Є найбільшою автомобілебудівною публічною компанією у світі.
PanasonicCorporation	велика японська машинобудівна корпорація, один із найбільших у світі виробників побутової техніки та електронних товарів.
ToshibaCorporation	велика транснаціональна корпорація зі штаб-квартирою в Токіо, Японія. Диверсифікований портфель продуктів компанії включає обладнання та системи в галузі ІТ та комунікацій, електронні компоненти та матеріали.
FujitsuLimited	велика японська корпорація, виробник електроніки та ІТ-компанія. Працює на глобальному рівні, має дочірні підрозділи по всьому світу.

Джерело: складено за [3]

Отже, світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства ґрунтується на аналізі, комплексному дослідженні зовнішніх та внутрішніх загроз, оцінці їх характеру, ступеня впливу та динаміки змін. Зовнішні та внутрішні загрози, як правило, мають причинно-наслідкові зв'язки та збільшуються через величезну кількість локальних загроз та кризових ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Герасименко О. М. Ризик-орієнтований підхід до забезпечення економічної безпеки підприємства: концептуальні засади : монографія. Черкаси : Олександр Третяков [вид.], 2019. 362 с.
2. Гудзь О. Є. Інформаційно-комунікаційне забезпечення економічної безпеки підприємств : монографія. Львів : Галицька видавнича спілка, 2021. 198 с.
3. Данілова Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства : монографія. Київ : Європейська наукова платформа, 2020. 341 с.